

Viure i veure el territori

Balma Badal i Díez
Estudiant
de periodisme
del Berguedà

RESUM

El fet de marxar a viure fora de la comarca per poder estudiar condiciona molt la vida dels joves berguedans –entre d’altres– durant un període de temps més o menys llarg. Aquest fet s’exemplifica en qüestions tan elementals com l’increment de diners invertits en l’estudi, ja que a part dels costos acadèmics, s’hi ha de sumar el preu extra d’un habitatge i el preu del transport, entre d’altres. A més, en principi suposa un canvi de ritme de vida molt xocant al qual els estudiants s’han d’adaptar a la força.

En el moment en què un estudiant marxa de casa és capaç de veure amb un punt de vista més objectiu els avantatges i els inconvenients del lloc d’on ve, i és aleshores quan ha d’analitzar si realment, en acabar els estudis, voldrà tornar a la comarca o no. Moltes vegades, però, aquesta decisió no és qüestió de voluntat, sinó de possibilitats i oportunitats: segons la carrera que hagin estudiat, molts joves entenen que el fet de tornar a la comarca no comporta cap tipus de sortida en l’àmbit professional.

PONÈNCIA

M’agradaria parlar sobre la problemàtica que suposa el fet d’haver d’anar a estudiar a fora de casa. Una problemàtica que tenen tots els joves que viuen en una comarca allunyada de les grans ciutats capitals de província. Una vegada acabat el batxillerat han de fer una elecció que possiblement és la més important en la seva vida fins aleshores: han d’escollir si volen seguir estudiant o no. En el cas que vulguin seguir estudiant, el més probable és que hagin d’abandonar

temporalment la comarca, perquè moltes d'aquestes comarques d'interior no ofereixen, en aquest sentit, els serveis que es demanen.

Jo em vaig trobar en aquesta situació ara fa dos anys, i he de confessar que haver escollit anar a estudiar a Barcelona m'ha suposat un seguit de canvis realment importants en la meua vida.

Marxar del lloc on has viscut sempre no és gens fàcil, i menys si ho fas sense els pares, els amics i el que havia estat sempre el teu petit món, però la il·lusió per allò desconegut, les inquietuds i les ganes d'aprendre han fet que aquesta experiència sigui completament satisfactòria. Almenys, en el meu cas.

Al principi, quan algú passa de viure en una ciutat petita on, com aquell qui diu, gairebé tothom es coneix a viure en una gran capital com és, en el meu cas, Barcelona, té la sensació que tot és molt caòtic, que la vida agafa un ritme totalment diferent i que canvia de sentit i de forma. Tot és nou: els joves que s'han de desplaçar de casa seva per estudiar comencen a la universitat, però a més, comencen a viure d'una manera totalment diferent de com ho havien fet fins ara.

El fet de passar a tenir una llibertat absoluta i una responsabilitat completa de tots els teus actes tan prematurament és una cosa que no a tothom li funciona. Per tant, és un factor afegit que cal tenir en compte a l'hora de valorar tots aquests joves que comencen a la universitat i que estan lluny de casa.

Personalment, anar a viure lluny de la família m'ha ajudat a créixer i a saber espavilar-me sola, m'ha ajudat a ser més responsable de les meves obligacions i a afrontar els problemes de la millor manera possible. Al principi se'm va fer una mica dur, perquè és una situació totalment estranya, però una vegada vaig adaptar-m'hi vaig adonar-me que era una experiència ideal per créixer i aprendre'n.

Viure entre setmana a Barcelona t'ajuda a destriar els avantatges i els inconvenients del ritme de vida de la gent que hi viu, així com també a observar els pros i els contres de la vida a la comarca i la seva situació amb un punt de vista una mica més objectiu.

El canvi que es fa més visible en un primer moment és el del temps invertit en desplaçaments, i és que de tardar cinc minuts per anar on fos es passa a tardar el triple de temps –com a mínim– per desplaçar-se per Barcelona.

Deixant de banda el preu del transport públic dins de l'àrea metropolitana, del qual tant ressò s'ha fet últimament als mitjans de comunicació, els joves i les seves famílies han d'assumir un complement econòmic extra, com són els desplaçaments dels caps de setmana per tornar a casa.

En el cas de molts joves, el lligam amb la comarca no desapareix del tot i cada cap de setmana tenen obligacions per complir al poble on vivien, ja sigui

perquè treballen, perquè col·laboren amb diverses entitats de la ciutat o simplement perquè volen anar a veure a la família.

Per aquest motiu i com que no és un fet generalitzat tenir cotxe particular, molts hem d'invertir grans quantitats de diners en l'autocar de línia o en el tren. Penso que hauria de ser intolerable, ja que si un territori no pot cobrir la demanda estudiantil del moment, el mínim que s'hauria d'oferir és assumir la responsabilitat de facilitar a tots els nois i noies que tinguin intenció de començar una carrera universitària els desplaçaments.

A part dels esforços econòmics, hi ha un altre factor clau, i és la pèrdua de temps que això suposa. Jo, fins a Berga tardo dues hores, però hi ha joves que inverteixen un temps superior.

Sigui com sigui, això de la distància és relatiu, sempre he pensat que hi ha més distància de Barcelona a Berga o els altres pobles i ciutats de la Catalunya interior que no pas al revés. És a dir, els de les zones *rurals* estem més acostumats a haver de baixar a la capital, ja sigui al metge, d'excursió, per agafar un avió, o altres; per tant, ens sembla que en un cop de cotxe hi som, que una hora no és res per arribar al nostre punt de connexió amb el món.

El contrari passa a la gent de Barcelona i rodalies, que quan els plantejes l'opció de pujar, els suposa molt feixuc el fet de tardar tant de temps a arribar. Tenen la sensació que s'allunyen massa de la civilització i que van a parar a un indret bucòlic on, per no haver-hi, no hi ha ni un McDonald's.

Això, a mi, m'ha passat moltes vegades quan algú em pregunta d'on sóc; quan em senten pronunciar la paraula *Berga*, sempre ho associen amb la Patum, i de seguida entenen que vinc de molt i molt lluny, i que sóc una pobra noia de poble que s'ha perdut a la civilització.

És curiós, però el fet de ser de Berga m'excusa de moltes coses que qualsevol persona que visqui a Barcelona o rodalies no té. Per exemple, els divendres, si he de pujar abans per qualsevol cosa i dic a un professor de la universitat que no podré assistir a classe perquè sóc de Berga i he d'agafar el cotxe de línia abans, ho entén perfectament. Això a algú de Sabadell, per exemple, no li funcionaria.

D'altra banda, és totalment cert que la Ciutat Comtal brinda a tot nou inquilí un ventall d'activitats inacabable. Activitats pràcticament impossibles de viure a Berga, en el meu cas, o a qualsevol ciutat petita dels voltants. Una tarda de teatre, oportunitat de cinema els set dies de la setmana, recitals, concerts de totes classes o museus són algunes de les opcions de lleure que es fan possibles a Barcelona. Totes aquestes distraccions per a una persona que no ha viscut mai allà són totalment noves. De fet, poder culturalitzar-te tan fàcilment com a Barcelona és impossible a qualsevol capital de comarca de terra endins.

Tot i que aquesta diversitat cultural i de lleure enamoren a qualsevol, al final acabes enyorant la teva ciutat. No té tants teatres, ni cinemes, potser no té ni platja, però és casa teva, els carrers per on sempre has passejat, allà on hi ha la teva gent. M'agrada parlar als companys que he conegut a Barcelona del lloc d'on vinc. Explicar-los les fires que hi ha, els actes del cap de setmana, les novetats. Ells sovint em pregunten per la Patum, i quan arriba la tardor, pels bolets. Sent conscient, sempre, de les limitacions que em brinda el poble d'on vinc i el territori on he crescut. Limitacions que moltes vegades són inevitables, però que d'altres es podrien esborrar fàcilment amb una mica d'interès i iniciativa.

Els anys de carrera, en definitiva, són uns anys que els joves passem entre dues aigües: els passem vivint a Barcelona però amb el cap –almenys els caps de setmana– a la comarca. Quan acabes la carrera, però, sorgeix un nou mal de cap: cal plantejar-se què vol trobar un en l'àmbit del futur professional.

En el meu cas, que com he dit anteriorment sóc estudiant de periodisme, sóc conscient que la comarca no m'ofereix un ventall gaire ampli de possibilitats laborals en aquest sector, i que si tinc uns objectius més o menys ambiciosos, no podré instal·lar-me allà una altra vegada.

Això fa que et plantejis si realment, després de tot, et serà profitós tornar a casa per més ganes que en tinguis, perquè moltes vegades aquesta decisió no és qüestió de voluntat, sinó de possibilitats laborals i oportunitats.

Penso que això és un problema latent, perquè fa que la comarca perdi molts habitants potencials per culpa de no invertir prou esforços a crear la infraestructura suficient per acollir una gamma d'oportunitats laborals molt àmplia. No és estrany, doncs, que segueixi vigent aquesta dinàmica històrica de migracions cap a les ciutats i d'acumulació de població en punts localitzats.

Sigui com sigui, aquest és un fet que personalment encara no m'he hagut de plantejar perquè encara tinc mitja carrera per endavant. No obstant això, crec que encara hi ha moltes barreres que separen els pobles de l'interior de Catalunya i Barcelona, i que els estudiants no trobem, en cap sentit, totes les facilitats que serien desitjables a l'hora de marxar de casa.